

Barnets bästa när vård enligt LVU upphör

(S2021/02397)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

MUCF tillstyrker promemorians förslag men vill lämna följande kommentarer.

Förslag: 9.3.1 Förändringarna ska vara varaktiga och genomgripande för att vård enligt 2 § LVU ska kunna upphöra

MUCF ställer sig positiv till förslaget att socialnämnden inte får besluta om att vård med stöd av 2 § LVU ska upphöra förrän de omständigheter som föranledde vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt. MUCF instämmer i promemorians bedömning att ifall förändringarna inte är varaktiga och genomgripande så riskerar barnets behov av trygghet, säkerhet och stabilitet att äventyras när barnet återförenas med sina vårdnadshavare efter avslutad vård. MUCF anser därmed att lagförslaget stärker barns möjlighet till en trygg och stabil tillvaro samt att förslaget stärker principen om barnets bästa, i enlighet med barnkonventionen.

Förslag: 9.4.1 En skyldighet för socialnämnden att överväga flyttningsförbud vid övervägande eller prövning av upphörande av vård bör införas

MUCF anser att promemorians förslag att det införs en lagstadgad skyldighet för socialnämnden att överväga flyttningsförbud vid prövning av upphörande av vård är positivt. Av promemorian framgår att dagens möjligheter för socialnämnden att överväga flyttningsförbud inte nyttjats i större omfattning, varför MUCF bedömer att en skyldighet att göra detta övervägande behövs. MUCF instämmer i promemorians bedömning att lagförslaget innebär att det säkerhetsställs att socialnämnden beaktar bestämmelsen om flyttningsförbud. Förslaget har ett tydligt barnrättsperspektiv och bidrar till en ökad trygghet, stabilitet och säkerhet för barn som vårdas och har vårdats i samhällsvård.

MUCF saknar dock ett ungdomsperspektiv i promemorian avseende hur det vid socialnämndens bedömningar säkerhetsställs att hänsyn tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad. MUCF ser ett behov av detta perspektiv för att stärka unga personers möjlighet att påverka sin livssituation, samt för att säkerhetsställa unga personers rättigheter att höras i frågor som rör dem, i enlighet med barnkonventionen.

Förslag: 10.1 Särskilt övervägande när barnet har varit placerad i två år

MUCF ser positivt på promemorians förslag om att socialnämnden senast när barnet varit placerad i samma familjehem under två år särskilt ska överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken. Myndigheten bedömer att förslaget om tidigareläggande av övervägandet med ett år kan bidra till att stärka tryggheten, säkerheten och stabiliteten för barn som vårdas och har vårdats i samhällsvård.

Förslag: 11.1 En skyldighet för socialnämnden att följa upp den unges situation efter avslutad LVU-vård bör införas

MUCF ställer sig positiv till promemorians förslag och instämmer i bedömningen att socialnämnden ska få konsultera sakkunniga och i övrigt ta de kontakter som behövs, samt samtala med den unge utan vårdnadshavarens samtycke som del i uppföljningen av den unges situation. Att samtal med den unge kan genomföras utan vårdnadshavarens samtycke bedömer MUCF stärker unga personers egna möjligheter att påverka sin livssituation och forma sina egna liv.

MUCF saknar dock ett tydligt ungdomsperspektiv i promemorians förslag. Eftersom utredningsuppdraget främst är begränsat till barn framgår det att någon analys inte har gjorts av eventuella behov av uppföljning av unga vuxna i åldern 18–21 år som har vårdats med stöd av 3 § LVU. MUCF ställer sig kritisk till att denna analys saknas i promemorian då en avsaknad av ungdomsperspektiv kan innebära att ungas behov inte synliggörs, och kan i förlängningen leda till att unga inte får de insatser de är i behov av. MUCF ser att det kan finnas behov av uppföljning även för denna målgrupp, främst utifrån att vid behov kunna motivera den unge till frivilliga insatser.

Vidare saknar MUCF även ett ungdomsperspektiv i promemorian avseende hur det vid socialnämndens bedömningar säkerhetsställs att hänsyn tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad. MUCF ser ett behov av detta perspektiv för att stärka unga personers möjlighet att påverka sin livssituation, samt för att säkerhetsställa unga personers rättigheter att höras i frågor som rör dem, i enlighet med barnkonventionen.

Förslag: 12.6 Socialnämnden bör ges befogenhet att besluta att vårdnadshavare och föräldrar ska lämna prov för kontroll av drogpåverkan

MUCF ställer sig positiv till förslaget och anser att det bidrar till att stärka barns behov, trygghet och skydd. Genom promemorians förslag anser MUCF vidare att risken för umgänge med en drogpåverkad vårdnadshavare eller förälder minskar, vilket stärker principen om barnets bästa.

MUCF anser dock att följande befogenheter även bör ges socialnämnden under uppföljningsperiod efter avslutad vård. Detta utifrån att det i vissa fall kan kvarstå en oro för barnets situation efter att vård enligt LVU har upphört och barnet flyttat hem till sina vårdnadshavare. MUCF bedömer det som viktigt att kunna följa upp barnets situation efter avslutad vård enligt LVU, för att säkerställa att det blir tryggt och säkert för barnet. För att kunna göra detta kan behovet av att föräldrar i vissa fall lämnar drogprov vara en del av den utredningen. MUCF bedömer att det resonemang som lyfts i promemorian inför umgänge och inför prövning av om vård enligt LVU ska upphöra, även bör gälla vid uppföljning efter avslutad vård. Av resonemanget i promemorian framgår att det obehag som vårdnadshavaren kan uppleva i samband med beslut om att lämna prov för kontroll av drogfrihet, måste accepteras för att säkerhetsställa barnets bästa. MUCF anser att detta resonemang även är aktuellt vid uppföljning efter avslutad LVU vård. MUCF anser att det är i linje med barnets bästa då det kan stärka barns trygghet och säkerhet. MUCF anser vidare, i likhet med promemorians förslag inför prövning av umgänge samt upphörande av LVU vård, att socialnämnden endast bör få fatta ett sådant beslut om det finns anledning till det.

Övriga synpunkter

Som HBTQI strategisk myndighet anser MUCF att pronomen bör benämnas på ett mer inkluderande sätt än han och hon, honom och henne, för att synliggöra unga personer som inte identifierar sig som utifrån dessa pronomen. MUCF:s förslag är att istället skriva ”den unge”.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Emma Elowsson har varit föredragande. Senioranalytiker Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Emma Elowsson
handläggare